

AMNESTY INTERNATIONAL

ข้อเรียกร้องแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลต่อรัฐบาลไทย^[1]

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ติดตามสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตลอดปี 2564 พบความก้าวหน้าในความพยายามพัฒนา ด้านสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลไทยขณะเดียวกันยังมีอีกหลายประเด็นที่รัฐบาลไทยต้องทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศให้สอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ทางองค์กร มีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยดังต่อไปนี้;

อำนาจและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน

- ยกเลิกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 3/2558 และ ฉบับที่ 13/2559
- แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ประกาศและกฎอัยการศึกที่บังคับใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ให้มีเนื้อหาสอดคล้อง กับพันธกรณี ตามสนธิสัญญาว่าด้วยการควบคุมตัวโดยพิจารณาความเห็นทั่วไปที่ 35 ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิที่จะมีอิสรภาพ
- ประกันว่ามาตรการทั้งปวงที่นำมาใช้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการเล็งพันธกรณีด้านสิทธิต้องมีเนื้อหาสอดคล้องกับ ข้อกำหนดในแง่การให้ข้อมูล ความถูกต้องตามกฎหมาย ความจำเป็นและความได้สัดส่วน และกำหนดให้มีกลไก ตรวจสอบที่เป็นอิสระ เพื่อติดตามและรายงานข้อมูลมาตรการที่นำมาใช้
- แก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและประกันการให้อำนาจ หน้าที่และการดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดในหลักการปารีส

การปราบปรามผู้เห็นต่างและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน

- ยกเลิกการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงโดยทันทีและอย่างไม่มีเงื่อนไข ยุติการจับกุมหรือการควบคุมตัวโดยพลการต่อบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตนเอง โดยเฉพาะสิทธิในเสรีภาพการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ
- กำหนดแนวปฏิบัติให้หน่วยงานรัฐทุกภาคส่วนตระหนักถึงหน้าที่ในการคุ้มครองและปฏิบัติให้เป็นผล โดยให้ความสำคัญอย่างเต็มที่กับความเห็นทั่วไปที่ 34 ว่าด้วยเสรีภาพในการแสดงออกและความเห็น ความเห็นทั่วไปที่ 37 ว่าด้วยเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งประกันไม่ให้มีการควบคุมตัวบุคคลที่ใช้สิทธิมนุษยชนของตน
- สนับสนุนให้เกิดบรรยากาศที่ปลอดภัยและส่งเสริมนักปกป้องสิทธิมนุษยชนและบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งองค์กรภาคประชาสังคมเพื่อให้อำนาจสามารถใช้สิทธิในเสรีภาพการแสดงออก การชุมนุมโดยสงบ และการสมาคม โดยไม่ถูกข่มขู่ คุกคามและดำเนินคดี โดยเฉพาะนักปกป้องสิทธิที่เคลื่อนไหวในประเด็นที่ดินและสิ่งแวดล้อม และนักปกป้องสิทธิชนพื้นเมืองที่เป็นผู้หญิง

- แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกพระราชบัญญัติกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พระราชบัญญัติการประชุมสภาฯ พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ กฎหมายว่าด้วยการละเมิดอำนาจศาล และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 112 116 326 และ 328

สิทธิในเสรีภาพการสมาคม

- ประกันว่าการรวมตัวและจัดตั้งเป็นสมาคมสามารถทำได้โดยไม่ต้องไม่ถูกควบคุมหรือถูกจำกัด ตามที่ระบุไว้ในข้อที่ 22 แห่งกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และเพื่อยืนยันพันธกรณีดังกล่าว รัฐบาลไทยต้องถอนร่างพระราชบัญญัติการดำเนินกิจกรรมขององค์กรไม่แสวงหากำไร พ.ศ.... และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ฉบับที่... พ.ศ...
- ประกันว่าสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากร สิทธิในการดำเนินงาน ต้องปราศจากการแทรกแซงที่ไม่เหมาะสมจากรัฐเพื่อความเป็นอิสระและควรมีประสิทธิภาพในการสมาคม และต้องยืนยันหลักความเสมอภาคและหลักการไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนสามารถรวมตัวและจัดตั้งเป็นสมาคมได้

การทรมาน การปฏิบัติที่โหดร้าย และการบังคับบุคคลให้สูญหาย

- ประกาศใช้กฎหมายเพื่อเอาผิดทางอาญากับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และการบังคับบุคคลให้สูญหายโดยสะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาตามพันธกรณีของสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้อง
- ดำเนินการสอบสวนโดยทันที รอบด้าน เป็นอิสระและเป็นผลต่อข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการทรมานและการปฏิบัติที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ดำเนินการสืบหาและเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ของนักกิจกรรม ทนายความ ตลอดจนบุคคลอื่นที่ถูกบังคับให้สูญหาย ซึ่งกระทำการโดยเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม
- ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการกระทำอื่นๆ ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ
- ขจัดอุปสรรคเชิงชั้นตอนใดๆ ที่ขัดขวางไม่ให้ผู้เสียหายจากการถูกละเมิดและการปฏิบัติมิชอบด้านสิทธิมนุษยชนสามารถเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมที่เป็นธรรม และได้รับการเยียวยาอย่างเป็นผลและประกันว่าจะไม่เกิดการละเมิดซ้ำอีก

สิทธิผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และผู้อพยพ

- เคารพต่อพันธกรณีระหว่างประเทศที่อนุญาตให้ผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงกระบวนการขอที่ลี้ภัย และสามารถติดต่อสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ได้ และรับรองว่าจะไม่มีการขับไล่

ส่งกลับ หรือบังคับให้เดินทางกลับไปยังประเทศ หรือดินแดนต้นทาง

ซึ่งผู้ลี้ภัยและผู้อพยพมีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงหากเดินทางกลับ โดยเฉพาะในเมียนมา

- ให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยปี 1951 และพิธีสารปี 1967 ของอนุสัญญาดังกล่าว
- บังคับใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562 ให้เป็นไปตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และประกันว่าจะไม่มีการเอาผิดทางอาญา ควบคุมตัว หรือลงโทษบุคคลโดยพิจารณาเพียงวิธีเข้าเมืองของพวกเขา

สิทธิของชนเผ่าพื้นเมือง

- รัฐควรยกเลิกการสนับสนุนโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และควรส่งเสริมการทำกินอย่างมั่นคงให้แก่ชุมชนของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองและกลุ่มชาติพันธุ์

สิทธิด้านสุขภาพ

- เร่งดำเนินการมาตรการในการรับมือกับการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในทุกระลอกอย่างเป็นระบบ พร้อมจัดสรรอุปกรณ์ป้องกันอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง จัดสรรให้มีการเข้าถึงการตรวจคัดกรองและการฉีดวัคซีนโควิด-19 ที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและไม่เสียค่าใช้จ่าย
- รัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการเยียวยาและดูแลขั้นพื้นฐานต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างเสมอภาค เท่าเทียม ถ้วนหน้าและโดยไม่เลือกปฏิบัติ

สิทธิทางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์^[2]

- รัฐต้องทำให้ผู้ตั้งครรภ์ทุกคนสามารถเข้าถึงการทำแท้ง การดูแลหลังการทำแท้ง และข้อมูลเกี่ยวกับการทำแท้งที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ปราศจากอคติอย่างถ้วนหน้า และจำกัดอุปสรรคต่างๆ ต่อการทำแท้ง ไม่ว่าในด้านกฎหมาย นโยบาย การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือด้านอื่นๆ
- รัฐต้องไม่ลงโทษทางอาญาต่อการทำแท้ง หรือลงโทษด้วยวิธีอื่นๆ ต่อผู้หญิง เด็กผู้หญิง และผู้ตั้งครรภ์ เนื่องจากการพยายามเข้าถึงหรือผ่านการทำแท้ง รวมไปถึงผู้ให้ความช่วยเหลือและผู้ให้บริการในการทำแท้ง

โทษประหารชีวิต

- ประกาศพักใช้การประหารชีวิตในทางปฏิบัติอย่างเป็นทางการโดยทันที และให้สัตยาบันรับรองพิธีสารเลือกรับฉบับที่สองของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่มุ่งยกเลิกโทษประหารชีวิต
- เสนอแก้ไขกฎหมายเพื่อลดจำนวนฐานความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษถึงขั้นประหารชีวิต และออกกฎหมายเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิต
- ประกันให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับสากลอย่างเข้มงวดเกี่ยวกับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมและการไต่สวนที่เกี่ยวข้องกับโทษประหารชีวิต

การขัดแย้งกันด้วยอาวุธในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

- ดำเนินการสอบสวนอย่างมีประสิทธิภาพและไม่ลำเอียงต่อการสังหารนอกกระบวนการกฎหมายในทุกกรณี โดยเฉพาะในส่วนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงมีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งให้นำตัวผู้ถูกกล่าวหาเข้ารับการไต่สวนตามกระบวนการยุติธรรมที่ได้มาตรฐานสากล และไม่มีการใช้โทษประหารชีวิต
 - รับรองว่าผู้ที่ถูกควบคุมตัวตามสถานที่ต่างๆ และค่ายทหารสามารถเข้าถึงทนายความ ญาติพี่น้อง และได้รับการรักษาพยาบาลอย่างเหมาะสม
- ตลอดจนอนุญาตให้หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นอิสระเข้าเยี่ยมสถานที่ควบคุมตัวทุกแห่งได้

^[1]รวบรวมจากรายงาน แดลงการณ์ ไบแจ่งข่าว และปฏิบัติการด่วน ของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

^[2] นโยบายเกี่ยวกับการทำแท้งของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, AI INDEX: POL30/2846/2020, วันที่ 28 กันยายน 2563